

Harm Albring winnaar Topkuil 2014

Goed gras groeit gauw

Harm Albring uit Drouwenermond (DR) is de winnaar van Topkuil 2014. Ondanks zijn eerste plaats ervaart de melkveehouder zijn winnende voorjaarskuil, na er drie maanden van te hebben gevoerd, niet als top. „De kuil is te snel. Ik moet graszaadhooi aan het rantsoen toevoegen voor extra structuur.”

Copyright foto

TOPKUIL

Topkuil is een initiatief van Melkvee.nl samen met BLGG AgroXpertus, OCI Agro, Plantum, Reesink en Countus. Topkuil is een wedstrijd om de beste voorjaarskuilen en een platform om kennis te delen die leidt tot betere graskuilen. Kijk voor de laatste ontwikkelingen op www.topkuil.nl

Van links naar rechts Karin, Marieke, Henk, Cees en Harm Albring.

Het is bijna niet voor te stellen: toen de familie Albring in 1982 een melkveebedrijf met achterstallig onderhoud op 2,5 kilometer van het ouderlijk huis in het Drentse Drouwenermond overnam, bestond het bedrijf uit slechts 3 hectare. Ruim drie decennia later omvat de boerderij naast enkele splinternieuwe stallen, voor zowel melkkoeien als het jongvee, een huiskavel van 75 hectare bestaande uit de voor de veenkolonien karakteristieke lange strakke percelen. Het is het voorjaarsgras van deze afgegraven veengronden waarmee Harm en Karin Albring en hun twee zoons en dochter begin november de Topkuilcompetitie 2014 wisten te winnen.

Hun 65 hectare tellende voordroogkuil van de eerste snede bleek na bemesting 960 VEM, 180 ruw eiwit, 373 gram droge stof per kilo, een ndf van 492, een s-index van 107 en een broeigevoeligheid van 20 te bevatten. Hoewel de kuil volgens de normen van de Topkuilcompetitie de perfecte score van een 10 behaalde, is de melkveehouder zelf niet helemaal tevreden over zijn voorjaarskuil. Vanaf augustus, wanneer de melkkoeien 's nachts op stal staan, verstrekt hij de kuil aan zijn koeien en het jongvee. „Het is mooi spul en ziet er ook goed uit, maar het drogestofpercentage van de kuil is te laag. Ik maak me daar eigenlijk wel zorgen over. De verteringssnelheid is door het lage drogestofpercentage en het gebrek aan structuur te hoog. Ik moet constant oppassen dat de melkkoeien geen last van pensverzuring krijgen.“ Albring compenseert de hoge snelheid van zijn prijswinnende kuil door een halve kilo graszaadhooi (roodzwenkgras) per koe per dag en pensbuffer in de vorm van 100 gram natriumbicarbonaat aan het rantsoen, dat hij verstrekt met een voermengwagen, toe te voegen. Ook voor het jongvee in de leeftijd van zes maanden tot een jaar, dat ook kuilgras van de eerste snede krijgt, voegt Albring stro aan het rantsoen toe. „Extra structuur is nodig om bij het jongvee de snelle vertering iets te remmen.“

Voer voor topprestatie

De eerste snede mag dan niet 100 procent aan

Albrings eigen normen voldoen, de tweede snede, die een hoger drogestofgehalte bevat, vindt hij beter. „Ik streef naar een drogestofpercentage van minimaal 40. Dat levert meer structuur in het voer op en is daardoor gezonder voor de koeien, die van het voer een topprestatie moeten leveren“, redeneert Albring.

Het voorjaarsgras legt voor de melkveehouder een belangrijke basis voor de graskuil. Een korte periode waarin veel kwaliteit kan worden geoogst. Daarom gaan de koeien pas de wei in nadat de volledige eerste snede is gemaaid. Albring stuurt vanaf dit jaar sowieso aan op meer gras van eigen land. Maïs vervangt hij door gras. Die keuze maakte hij al eind vorig jaar, ruim voordat de nieuwe derogatienormen bekend werden. „Ik vind soja te duur en wil meer eiwit uit het gras halen. Daarom hebben we afgelopen najaar 12 hectare maïsland omgezet in gras.“

De Drentenaar beschikt sindsdien over 85 hectare gras en 15 hectare maïs. Van deze maïs liet Albring in oktober 8 hectare hakselen. De overige 7 hectare ging als maïskolvenschroot (mks) in de sleufsilos in een plastic slurf. De mks-oogst leverde hem naar schatting tussen de 100 en 150 ton product op. „De mks gebruiken we als krachtvoervervanger. Dat merk je in de voerkosten, die aanzienlijk lager zijn dan wanneer we alleen snijmaïs zouden voeren.“

Forse voorjaarsbemesting

De bemestingsstrategie van Albring is er op gericht zoveel mogelijk gras van de eerste twee maaisneden te halen. Daarom bemest hij in het voorjaar zijn graslandpercelen met maximaal 25 kuub rundveedrijfmest per hectare. Een hogere gift acht de melkveehouder niet wenselijk om het kaligehalte in het kuilgras in de hand te houden. Naast de drijfmest krijgt het gras een kunstmestgift van bij elkaar opgeteld 120 kilo zuivere stikstof.

Een forse bemesting realiseert Albring zich, maar deze vindt hij nodig voor een kwalitatief en kwantitatief goede voorjaarskuil. „Je voert er een half jaar

van“, vertelt hij. „Na de tweede snede is de druk van het maken van een goede wintervoorraad eraf. In de zomer groeit het gras toch minder, is het ook wat houteriger en heeft bemesten, zeker met kunstmest, minder zin. In de herfst komen veel mineralen in de grond vrij. Dan heeft volop bemesten geen zin meer. Wij hoeven de opslag ook niet voor de stalperiode leeg te maken. We hebben ruim voldoende opslag om mest gedurende de herfst en winter op te slaan.“ Wel bemest hij in de zomer zijn percelen bij voorkeur met de stikstofrijke dunne fractie van zijn mestscheider. De hieruit verkregen dikke fractie komt terug in de stal als ligboxvulling.

Bij twijfel laten staan

De combinatie van de lengte van het gras, de kleur ervan en het weer bepalen wanneer Albring zijn gras maait. Daarmee moet het gras mooi donkergroen kleuren en de opbrengst minimaal 3.500 kilo droge stof per hectare bedragen. Om dit laatste vast te stellen, gebruikt hij niet een objectief meetinstrument als een grashoogtemeter, maar gaat Albring af op zijn eigen jarenlange ervaring. „Ik ben niet iemand die naar de burens kijkt of zij beginnen te maaien. Ik volg mijn eigen inzicht“, vertelt hij. „Ben je te vroeg, dan zit er te weinig suiker en eiwit in het gras. Bij twijfel laat ik het staan. Dat geldt ook voor het weer. Dat moet meerdere dagen achtereenvolgend bestendig zijn, wil ik beginnen met maaien. Wanneer we starten met maaien, staat daarmee ook het inkuilmoment vast.“ Dat was al zo toen Albring tot vorig jaar het inkuilen liet verzorgen door twee loonwerkers, en dat zal ook zo blijven nu de familie het inkuilen zelf voor haar rekening neemt.

De hele eerste snede werd niet op dezelfde dag gemaaid. Het gras van het omgezette maïsland maaide de melkveehouder vanwege de lagere drogestofopbrengst twee weken later en ging in een aparte sleufsilos. De uitgestelde maaidatum ging echter wel ten koste van de hoeveelheid eiwit in het gewas, schat Albring in. Om het verlies van eiwit en de hogere ruwe celstof van deze percelen ►

Copyright foto

Om een zo homogeen mogelijke kuil van de 65 hectare omvattende eerste snede te krijgen, kuilt de veehouder zoveel mogelijk door elkaar. Dat betekent dat elke opeenvolgende vracht van een ander perceel komt. Het resultaat daarvan is duidelijk terug te zien in de geopende kuil. Lichte en donkere lagen van enkele centimeters dikte wisselen elkaar keurig af.

te compenseren, maaide hij de tweede snede juist iets eerder.

Stoppel meten met rolmaat

Op een mooie voorjaarsdag in mei maaiden zoons Henk en Cees Albring bij toerbeurt 65 hectare gras tot twee uur 's nachts. Maar voordat zij begonnen, stelden ze de maaier met behulp van een rolmaat eerst nauwkeurig af. De hefarmen stelden Henk en Cees in op een hoogte van ongeveer 60 centimeter vanaf de grond. Een hoogte waarbij de druk en het gewicht van de 3 meter brede schijvenmaaier met kneuzer volgens de fabrikant Kuhn het best is verdeeld. Bovendien, maar ook vooral, maten zij de maastoppel. Harm Albring beschouwt een stoppellingte van 6 tot 7 centimeter als ideaal. „Het groeipunt wordt hierbij niet afgemaaid. Daarnaast geeft deze stoppellingte het beste resultaat tijdens het schudden en harken. Bij een te korte stoppel zit je al snel in de grond te harken, en krijg je daardoor te veel zand in de kuil”, is zijn ervaring. Albring schudde het voorjaarsgras slechts eenmaal om de oogstverliezen te beperken. Niet

alleen bij het maaien kijkt hij nauwkeurig naar de afstelling, ook tijdens het schudden en harken ziet de melkveehouder erop toe dat de machines niet te diep staan afgesteld. De familie werkt met een tweedehands hark waarvan ze de werkhogte eenvoudig vanuit de cabine kunnen aanpassen.

Koeienboer

Het inkuilen van de voorjaarskuil was dit jaar voor het eerst een echte familieaangelegenheid. Voor zowel zijn zoons Henk en Cees als dochter Marieke en Harm zelf was een rol weggelegd. „Ik ben een echte koeienboer. Mijn zoons zijn dat ook, maar hebben meer dan ik interesse in de mechanisatie. Andere jaren lieten we ons gras inkuilen door twee loonwerkers, maar we waren niet aan de beurt op het moment dat het ons uitkwam. Daarom hebben we dit jaar alles zelf gedaan. Dochter Marieke op de schudder, ik op de hark, mijn oudste zoon Henk op de gehuurde opraapwagen van de loonwerker waar hij werkt en mijn jongste zoon Cees zat voor het eerst van zijn leven op een eveneens gehuurde shovel de kuil aan te rijden.”

Zit al het gras van een snede in de sleufsilos, dan gaat direct – ook al is het diep in de nacht – het plastic er overheen om verlies aan kwaliteit zoveel mogelijk te beperken. Voor de opslag van het gras en de maïs heeft Albring de beschikking over vijf sleufsilos. Een voor de eerste snede, een voor de maïs, en de overige drie sleufsilos gebruikt de melkveehouder om de overige maaisneden over elkaar te kuilen.

Om een zo homogeen mogelijke kuil van de 65 hectare omvattende eerste snede te krijgen, kuilt de veehouder zoveel mogelijk door elkaar. Dat betekent dat elke opeenvolgende vracht van een ander perceel komt. Het resultaat daarvan is duidelijk terug te zien in de geopende kuil. Lichte en donkere lagen van enkele centimeters dikte wisselen elkaar keurig af. Om de verteerbaarheid van de celwanden te bevorderen, voegt de familie het toevoegmiddel Advance aan de kuil toe.

Hoge onkruiddruk

75 hectare van de in totaal 102 hectare die Albring gebruikt, liggen rond de boerderij. 15 hectare ligt op 600 meter afstand en de overige 12 hectare, op een afstand van 10 kilometer, pacht hij van het Drents landschap. De percelen van de Drentenaar bestaan voor het overgrote deel uit dalgrond; de zanderige ondergrond die overblijft nadat het veen erboven is afgegraven. Deze volgens de melkveehouder veredelde zandgrond bezit een organischestofgehalte dat varieert van 12 tot 20 procent. Een pijnpunt van deze dalgrond is de hoge onkruiddruk van met

Copyright foto

Copyright foto

name paardenbloem en zuring. Om deze kruiden de kop in te drukken voert Albring elke herfst een onkruidbespuiting uit.

Om de graszode in conditie te houden, zaait de melkveehouder elk jaar 20 tot 25 hectare door met een doorzaaimachine van Vredo.

„Deze brengt het zaad in de grond. Dat is beter voor de beginontwikkeling van het gras ten opzichte van andere systemen die het zaad op de grond leggen en vervolgens aandrukken”, is zijn ervaring.

Afhankelijk van de uitstoeling van de zode bepaalt Albring de hoeveelheid graszaad per hectare. Dat kan per perceel variëren. Daarbij kiest voor hij voor een mengsel van rode en witte klaver met raaigrassen die hoog op de rassenlijst staan. De melkveehouder volgt bij zijn keuze voor een grasmengsel volledig het advies dat hij krijgt via adviseurs. „Ik ben niet geïnteresseerd in al die namen van mengsels en grassoorten. Dat vind ik niet belangrijk, maar natuurlijk kijken we bij het advies wel naar de verdeling tussen beweiden en maaien.”

Albring experimenteerde de afgelopen jaren met mengsels met rode en witte klaver. Met wisselend resultaat. „Het graslandbeheer wordt er niet simpeler door”, heeft hij gemerkt. „Je moet rekening houden met het maaimoment om het aandeel klaver op peil te houden. Daarnaast is de combinatie van gras, klaver en de onkruiddruk ook een lastige. We hebben nu een perceel waarbij de rode klaver het gras overwoekert.”

Ureummeststof

Zodra het weer en de draagkracht van de

Copyright foto

percelen het toelaten, brengt Albring de eerste rundveedrijfmest, meestal rond eind februari, op het land. In het voorjaar is de veehouder naar eigen zeggen niet als eerste op het land om kunstmest te strooien. Goed gras groeit toch snel, volgens hem. Als stikstofkunstmest strooit de melkveehouder Novurea, een ureumhoudende meststof die langzaam voor de plant beschikbaar komt. Om zo betrouwbaar mogelijk te bemesten, doet Albring van elke nieuwe partij kunstmest een afdraaioproef. Tijdens de test meet hij de doorloopsnelheid van de kunstmest en voert de gemeten waarden in de strooi-computer. Nauwkeurig werken vindt de melkveehouder belangrijk. Want al heeft hij met 130 melkkoeien en 150 stuks jongvee op 102 hectare landbouwgrond een extensief bedrijf, Albring zal er altijd naar streven om zo netjes mogelijk te werken, zodat de percelen rond zijn melkveebedrijf er picobello bij liggen. ■

Rantsoenen

Melkvee 0 tot 60 dagen

8 kg ds voordroogkuil

7 kg ds maïs

0,4 kg ds graszaadhooi

0,7 kg ds bierbostel

0,9 kg ds bestendig sojaschroot

0,3 kg ds Smulextra-stroop

1,3 kg ds maïsmeel

0,4 kg ds sojaschroot 44/7

0,1 kg ds Univit Top

0,06 kg ds VM krijt

0,1 kg ds natriumbicarbonaat

4,5 kg ds selectiebrok

Melkvee vanaf 61 dagen

9,3 kg ds voordroogkuil

6,7 kg ds maïs

0,4 kg ds graszaadhooi

0,7 kg ds bierbostel

0,2 kg ds Smulextra-stroop

0,9 kg ds maïsmeel

0,9 kg ds bestendig sojaschroot

0,1 kg ds Univit Top

0,05 kg ds VM-krijt

0,04 kg ds natriumbicarbonaat

2 kg ds selectiebrok

Bedrijfsgegevens

102 hectare dalgrond, waarvan 15 hectare maïs, rest is grasland

126 melkkoeien

150 stuks jongvee

Quotum: 1,1 miljoen kg melk

Kengetallen melkkoeien:

Gemiddelde leeftijd: 5 jaar

Rollend jaargemiddelde: 9.473 kg melk

Vet: 4,17 %

Eiwit: 3,43 %